

dr hab. inż. Małgorzata Rutkowska, prof. uczelni

Kierownik Katedry Organizacji i Zarządzania

Wydział Zarządzania

Politechnika Wrocławska

Wybrzeże Wyspiańskiego 27

50-370 Wrocław; Polska

e-mail: malgorzata.rutkowska@pwr.edu.pl

tel.: +48 71 3204018

<https://koiz.pwr.edu.pl/>

**Recenzja dysertacji doktorskiej mgr. inż. Tomasza Motławskiego pt.
„Determinanty innowacji organizacyjnych w branży usług finansowych
w Polsce”, przygotowanej pod opieką dr hab. Barbary Bojewskiej, prof.
SGH z Kolegium Zarządzania i Finansów Szkoły Głównej Handlowej**

1. Podstawa prawna opracowania recenzji

Podstawą przygotowania recenzji jest pismo prof. dr hab. Marii Aluchny Przewodniczącej Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Zarządzaniu i Jakości z dnia 04.07.2023 z informacją o powołaniu mnie na recenzenta w/w rozprawy oraz przysłany wraz z nim egzemplarz pracy.

Punktem odniesienia w opracowaniu recenzji jest Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789 z późn. zm.) w zw. z art. 179 ust. 2 i 3 Ustawy z dnia 3 lipca 2018 r, Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 poz. 1669 z późn. zm.).

2. Ocena problematyki podjętej w pracy

W ostatnich kilkudziesięciu latach miały miejsce liczne przemiany w sektorze finansowym, które przyczyniły się do zmiany sposobu zarządzania nim. W pracy podjęto bardzo istotny dla polskiej gospodarki narodowej problem czynników determinujących innowacje organizacyjne w polskim sektorze usług finansowych. Jest to temat bardzo aktualny, istotny z punktu widzenia praktycznego. Za podjęcie tak istotnego tematu Pani Promotor i Doktorantowi należą się wyrazy uznania tym bardziej, że w literaturze krajowej nie ma na ten temat wartościowych publikacji opartych o badania własne. Podjęty przez Doktoranta cel świadczy o umiejętności wyszukiwania interesujących obszarów badawczych oraz podejmowanych prób rozwiązania istotnych i aktualnych problemów badawczych.

3. Ocena merytoryczna zawartości recenzowanej rozprawy

Temat, zakres i problem badawczy podjęty w rozprawie

Jednym z najbardziej fundamentalnych elementów każdej pracy naukowej jest umiejętność dokonania wyboru właściwego problemu badawczego. Istotne jest, aby umożliwiał on wypełnienie luki badawczej i wniesienie autorskiego wkładu w danej dyscyplinie naukowej. Doktorant w swojej rozprawie doktorskiej właściwie uzasadniła dokonany przez siebie wybór (ss. 5-15). Treść rozprawy doktorskiej, zakres merytoryczny przeprowadzonych analiz oraz badań harmonizują z jej tytułem. Poszczególne rozdziały przedstawionej dysertacji tworzą logiczną całość

Cel główny, cele szczegółowe, hipoteza główna, hipotezy szczegółowe dysertacji

W swojej dysertacji Autor sformułował następujący cel główny pracy: „identyfikacja czynników (determinant) najsilniej wpływających na innowacyjność sektora usług finansowych ze szczególnym uwzględnieniem innowacji organizacyjnych i specyfiki branży usług finansowych w Polsce” (s.8). Ocenic należy, że cel sformułowany w sposób właściwy. Celowi głównemu przyporządkowano następujące cele szczegółowe:

1. „Analiza czynników determinujących innowacje organizacyjne wdrażane w przedsiębiorstwach z branży usług finansowych działających w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem czynników wewnętrznych i zewnętrznych, jako czynników sprzyjających lub ograniczających tworzenie i wdrażanie innowacji organizacyjnych” (cel C1 - s. 8).

2. „Ocena wpływu czynników determinujących innowacje organizacyjne wdrażane w przedsiębiorstwach z branży usług finansowych działających w Polsce i innowacji organizacyjnych na innowacyjność w branży usług finansowych w Polsce” (cel C2 - s. 8).
3. „Określenie działań niezbędnych do zwiększenia zdolności do innowacji organizacyjnych w branży usług finansowych w Polsce” (cel C3 - s. 8).
4. „Opracowanie modelu autorskiego, który określi wpływ determinant na poziom zdolności do innowacji organizacyjnych w branży usług finansowych w Polsce” (cel C4 - s. 8).

Cele te sformułowano właściwie, są one spójne z metodami badawczymi wykorzystanymi w przytoczonej rozprawie doktorskiej.

W niniejszej dysertacji do tak przyjętego celu głównego i celów szczegółowych sformułowano pytania badawcze:

1. „Czy przedsiębiorstwa w branży usług finansowych są innowacyjne?” (pytanie badawcze PB 1, s. 8).
2. „Jakiego rodzaju innowacje przeważają w branży usług finansowych?” (pytanie badawcze PB 2, s. 8).
3. „Jakie są najważniejsze czynniki mające wpływ na zdolność do innowacji w branży usług finansowych?” (pytanie badawcze PB 3, s. 8).
4. „Jakie są najważniejsze czynniki mające wpływ na zdolność do innowacji organizacyjnych w branży usług finansowych w Polsce?” (pytanie badawcze PB 4, s. 9).
5. „Jakie są korzyści z wdrażania innowacji organizacyjnych w branży usług finansowych w Polsce?” (pytanie badawcze PB 5, s. 9).
6. „Jakie są bariery wdrażania innowacji organizacyjnych w branży usług finansowych w Polsce?” (pytanie badawcze PB 6, s. 9).
7. „Jakie działania należy podjąć, aby zwiększyć zdolność do innowacji organizacyjnych w branży usług finansowych w Polsce?” (pytanie badawcze PB 7, s. 9).

Metody badawcze oraz źródła informacji wykorzystywane w dysertacji doktorskiej

Autor niniejszej rozprawy doktorskiej wykorzystał adekwatne metody badań, posługuje się prawidłowo dobranymi pozycjami literaturowymi. W swojej dysertacji zastosował:

1. Analizę literatury przedmiotu (krajową i zagraniczną) dotyczącą badanej problematyki.
2. Analiza danych statystycznych
3. Badania wtórne.
4. Badania ankietowe.
5. Metody statystyczne i ekonometryczne

W sposób jednoznacznie pozytywny należy ocenić zastosowane w dysertacji narzędzia i metody badawcze oraz sposób i zakres formułowanych, na ich podstawie, wniosków.

Struktura dysertacji

Przesłana do recenzji rozprawa doktorska mgr. inż. Tomasz Motławskiego zawiera 197 ponumerowanych stron, w tym: 164 strony tekstu podstawowego, 12 stron bibliografii, 3 strony spisu rysunków oraz 1 stronę spisu tabel i 1 stronę spisu załączników. Dołączono też 1 załącznik:1) kwestionariusz ankiety (16 stron). Dodatkowo do dysertacji dodano osobno streszczenie w j. angielskim (4 strony). Układ rozprawy jest poprawny, wartościowy i uzasadniony.

Tekst główny pracy podzielono na cztery rozdziały, z których pierwsze trzy stanowią część teoretyczną pracy, a kolejny (czwarty rozdział) tworzy część empiryczną dysertacji.

W pierwszym rozdziale mgr inż. Tomasz Motławski dokonał bardzo rzetelnej, pogłębionej analizy literatury przedmiotu na temat innowacji i ich determinant tak zewnętrznych, jak wewnętrznych. Swoje rozważania poparł licznymi formami graficznymi.

W podobny sposób Doktorant dokonał analizy literatury na temat innowacji organizacyjnych w kolejnym rozdziale. Co więcej, Autor wskazał, jakie są skutki innowacji organizacyjnych zarówno dla organizacji, jak też otoczenia. Pan mgr inż. Tomasz Motławski przedstawił wyniki analizy bibliometrycznej popartej licznymi wykresami (s. 74-81). Doktorant wskazał również na różnice pomiędzy innowacjami w obrębie procesów a innowacjami organizacyjnymi.

W rozdziale trzecim dysertacji Autor przeanalizował branżę usług finansowych z uwzględnieniem przedsiębiorstw sektora usług finansowych w Polsce, podkreślił jej szczególną specyfikę. W dalszej części tego rozdziału, Doktorant wskazał rodzaje i cele organizacji świadczących usługi finansowe w Polsce, jak również strukturę i kulturę organizacyjną, które to warunkują innowacje organizacyjne w tego rodzaju organizacjach.

Identyfikacja luki badawczej stworzyła możliwości zaprojektowania i przeprowadzenia własnych badań empirycznych. Założenia, przebieg i wyniki własnych badań empirycznych stały się przedmiotem rozdziału czwartego. Pan mgr inż. Tomasz Motławski, w tej części dysertacji wskazał obiekt badawczy, tj. przedsiębiorstwa świadczące usługi finansowe w Polsce. Prócz tego, Autor dysertacji wyszczególnił rodzaje innowacji, które wdrożono w badanych przedsiębiorstwach. Doktorant zidentyfikował i skwantyfikował główne czynniki sprzyjające innowacjom organizacyjnym w przedsiębiorstwach w sektorze usług finansowych. Co więcej, Autor zaprezentował korzyści i bariery wdrażania innowacji organizacyjnych w badanych przedsiębiorstwach w branży usług finansowych w Polsce. Prócz tego, Doktorant tworząc własny model determinant innowacji organizacyjnych dokonał próby określenia zależności statystycznych pomiędzy czynnikami sprzyjającymi innowacjom organizacyjnym a zdolnością do innowacji organizacyjnych. Za szczególnie cenne uznać należy stworzenie, przez Autora dysertacji, autorskiej koncepcji modelu determinant innowacji organizacyjnych w branży usług finansowych w Polsce. Podkreślić również należy, iż ładunek poznawczy tej części pracy jest obszerny, świadczy on o rozległej wiedzy Doktoranta i rozpoznaniu tematu w wielu wątkach.

Podsumowując stwierdzam, że praca jest spójna z jej celami, kolejne rozdziały tworzą logiczną całość. W sprawny i przejrzysty sposób przedstawiono przeprowadzony proces badawczy, jak również wnioski wynikające z przeprowadzonych badań. Przyjęta struktura pracy zasługuje na wyróżniającą ocenę.

Strona formalna pracy

Język niniejszej dysertacji doktorskiej jest zrozumiały, skład tekstu, elementy graficzne są na odpowiednim poziomie. Pod względem edytorskim, praca mimo takiej objętości, jest bardzo staranna, prawie nie znajduję uchybień technicznych (jedyny to s. 41-42, tabela 2 powinna być w całości na jednej stronie, podobnie tabele 14-16 – ss.141-142; 150-151; 152-153). Doktorant podał w streszczeniu polskim i angielskim siedem pytań badawczych, zaś w dysertacji na s. podał tylko sześć pytań badawczych. Zabrakło siódmego pytania badawczego, tj.: „Jakie

działania należy podjąć, aby zwiększyć zdolność do innowacji organizacyjnych w branży usług finansowych w Polsce?” (pytanie badawcze PB 7, s. 9). Przyjmuję, że błąd ten jest wynikiem przeoczenia. Autor wykorzystał 169 pozycji bibliograficznych, w tym 93 pozycji zwartych, 37 artykułów, 8 aktów prawnych, 17 źródeł z neografii oraz 14 innych. Poziom edytorski tej dysertacji jest na bardzo dobrym poziomie, nie zauważam błędów językowych, stylistycznych ani technicznych, mimo tak obszernej pracy.

Reasumując stwierdzić należy, że Autor dysertacji bardzo rzetelnie podszedł do jej przygotowania w wymiarze merytorycznym oraz edytorskim. W przeprowadzonych badaniach Doktorant umiejętnie wykorzystał dostępną literaturę przedmiotu, a także posłużył się adekwatnymi metodami prowadzenia badań. Tym samym wykazał się wymaganymi umiejętnościami badawczymi oraz warsztatowymi.

Kwestie oraz pytania dyskusyjne

W toku prowadzenie analizy treści recenzowanej dysertacji nasunęło się kilka uwag i pytań o charakterze polemicznym:

1. Proszę o ustosunkowanie się do idei „otwartej innowacji”, która zyskała znaczenie na forach akademickich (inspirowana przede wszystkim przez H. Chesbrough) i gospodarczych (promowana przez firmy, takie jak: Philips, Microsoft, Apple, Open Source) w aspekcie branży usług finansowych.
2. Proszę wyjaśnić, jakie bariery wdrażania innowacji organizacyjnych w branży usług finansowych w Polsce są wg Pana najistotniejsze?
3. Proszę o wskazanie, jakie zauważa Pan rozwiązania systemowe, które mogą obecnie wspierać rozwój innowacji organizacyjnych w Polsce?

5. Wnioski końcowe

Praca doktorska jest z jednej strony potwierdzeniem dostrzeżenia przez jej Autora eksplicitnego problemu badawczego, zidentyfikowania luki badawczej oraz umiejętności jego rozwiązania z użyciem odpowiednich metod badawczych. Pan mgr inż. Tomasz Motławski niewątpliwie posiada takie umiejętności. Analiza poszczególnych problemów badawczych została przeprowadzona w sposób prawidłowy. Prezentowane analizy są rzetelne. Doktorant, w swojej dysertacji, zaproponował autorską koncepcję modelu determinant innowacji organizacyjnych w branży usług finansowych w Polsce. Doktorant przeprowadził wiarygodne i poprawne badania literatury przedmiotu, a przeprowadzone badania empiryczne są atutem

rozprawy. Zastosowano w nich zaawansowane metody gromadzenia, analizy i interpretacji zgromadzonego materiału empirycznego. To pozwala na pozytywną ocenę wiedzy o metodach prowadzenia badań naukowych.

Biorąc pod uwagę wcześniej sformułowane oceny częściowe uznać należy, że recenzowana rozprawa doktorska mgr. Tomasza Motławskiego spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim w myśl Ustawy z dn. 14 marca 2003 r.

Zatem wnioskuję o przyjęcie recenzowanej rozprawy przez Kolegium Zarządzania i Finansów Szkoły Głównej Handlowej i dopuszczenie Doktoranta do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Wnioskuję również o jej wyróżnienie.

Małgorzata Dutkowska

Wrocław, dn. 18.09.2023